''छात्राणां मूल्यांङ्कनार्थं परीक्षापयोगी प्रश्नावली''

निर्मात्री
प्रो. ग़ज़ाला अंसारी
साहित्यविभागः
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्
लखनऊपरिसरः, लखनऊ

टिप्पणी

एते सर्वे प्रश्नाः छात्राणां मूल्याङ्कनार्थं सम्प्रेषिताः। मन्ये, यदि समाधानपुरस्सरं प्रश्नाः सञ्जाताः तर्हि छात्राणां मूल्याङ्कनं कथं भवितुमर्हति इति धिया प्रश्नोच्चयः एवाऽत्र प्रस्तूयते। सर्वेषां छात्राणां सविधे या पाठ्यसामग्री वर्तते, तासामेव एतेषां प्रश्नानां समाधानं वरीवर्ति। ते ध्यानेन पठित्वा तेषाम् अन्वेषणं कुर्वन्तु। समाधानं कृत्वा मां सूचयन्तु। यदि काचित् समस्या भवेच्चेत मां सम्पर्कयन्तु।

निर्मात्री
प्रो. ग़ज़ाला अंसारी
साहित्यविभागः
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्
लखनऊपरिसरः, लखनऊ

आचार्यप्रथमवर्षः

द्वितीयपत्रम्

ध्वन्यालोकः (द्वितीय-उद्योतः)

1. अविवक्षितवाच्यध्वनेः कति भेदाः ?
2. अभिधामूलध्वनेः अपरं नाम किम् ?
3. लक्षणामूलध्वनेः अपरं नाम किम् ?
4. अर्थान्तरसङ्क्रमितवाच्यध्वनिः कः ?
5. अत्यन्ततिरस्कृतवाच्यध्वनिः कः ?
6. विवक्षितान्यपरवाच्यध्वनेः कौ द्वौ भेदौ ?
7. अत्यन्ततिरस्कृतवाच्यध्वनेः उदाहरणं किम् ?
8. 'निश्वासान्ध इवादर्शः ....' अस्मिन् आदर्श पदस्य कः अर्थः ?
9. विवक्षितान्यपरवाच्यध्वनेः उदाहरणं किम् ?
10. अर्थशक्त्युद्भवध्वनेः भेदाः के ?
11. कीदृशः रसादिः ध्वनेरात्मा भवति ?

(2)

12. रसवदलङ्कारस्य रसादिध्वने: च क: भेद: ?

13. 'सहैव वाच्येनावभासते' इत्यस्य कोऽर्थ: ?

14. शब्दशक्त्युद्भवो ध्वनि: कतिविध: ?

15. कुत्र रसादि: अलङ्कार उच्यते ?

16. रसादि अलङ्कार: कतिविध: ?

17. ध्वने: उपमादीनां च रसवदलङ्कारात् क: भेद: ?

18. प्राचीनै: रसवदलङ्कार: कुत्र स्वीक्रियते ?

19. ध्वनिकारमतेन रसवदलङ्कारस्य रसादिध्वनेश्च विषयविभाग: कीदृश: ?

20. उपादीनामलङ्काराणां निर्विलियता कथं प्रतिपद्यते ?

21. अङ्गेषु आश्रिता: के भवन्ति ?

22. गुणालङ्कारयो: क: भेद: ?

23. माधुर्यं किमाश्रित्य प्रतिष्ठाति ?

24. ओजस: किं लक्षणम् ?

25. काव्ये विद्यमाना: रौद्रादयो रसा: केन लक्षिता: भवन्ति ?

26. प्रसादगुणस्य लक्षणं किम् ?

27. शृङ्गारे केषाम् अलङ्काराणां प्रयोग: अनुचित: ?

28. कटकादिवत् के भवन्ति ?

29. श्रुतिदुष्टादय: अनित्य दोषा: कुत्र हेया: ?

30. सम्भोगशृङ्गारस्य भेदानां कथं आनन्त्यं प्रतिपाद्यते ?

31. अलङ्काराणां चारुताया: किं कारणम् ?

32. अलङ्कारसमीक्षोपायानां नामानि लिखत।

33. रसभङ्ग: काव्ये कदा भवति ?

34. के सन्ति शब्दालङ्कारा: ?

35. अनुस्वानसन्निभ: इत्यस्य कोऽर्थ: ?

36. अर्थशक्त्युद्भवध्वनेर्लक्षणं किम् ?

37. संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यस्य कति विभागा: भवन्ति ?

38. 'येन ध्वस्तमनोभवेन बलिजित्' इत्यस्मिन् पद्ये ध्वनेः प्राधान्यम् अलंकारप्राधान्यं वा ।

39. अलङ्कारः कदा व्यङ्ग्यः भवति ?

40. उपमालङ्कारध्वनेः उदाहरणं किम् ?

41. आक्षेपालङ्कारध्वनेः उदाहरणं किम् ?

42. 'दैवायत्ते फले' इत्यत्र ध्वनिः प्रति-पाद्यताम् ।

43. उत्प्रेक्षालङ्कारध्वनेः उदाहरणं किम् ?

44. श्लेषालङ्कारध्वनेः उदाहरणं किम् ?

45. वाच्यालङ्कारस्य कोऽर्थः ?

46. व्यङ्ग्यालङ्कारस्य कोऽर्थः ?

47. वाच्यव्यङ्ग्ययोः प्राधान्यस्य नियामकं किम् ?

48. चारुत्वोत्कर्षनिबन्धना इति कस्य विशेषणम् ?

49. वाच्यालङ्कारप्राधान्ये किं भवति ?

50. व्यङ्ग्यालङ्कारप्राधान्ये किं भवति ?

51. अनुरणनरूपव्यङ्ग्यस्य कोऽर्थः ?

52. 'स्खलद्गतिः' इत्यस्य कोऽर्थः ?

53. 'अव्युत्पत्तेरशक्तेर्वा' इति कारिकेयं व्याख्येया ।

54. 'अवभासनम्' इत्यस्य कः अर्थः ?

55. 'भङ्गी' इत्यस्य कः अर्थः ?

56. असंलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यस्य आनन्त्यं कथं भवति ?

57. माधुर्यगुणं व्याख्यात ।

58. अत्यन्ततिरस्कृतवाच्यध्वनेःउदाहरणं विलिख्य स्पष्टयत ।

59. गुणालङ्कारयोः भेदं विवेचयत ।

60. अलङ्कारध्वनौ अलङ्कारस्य प्राधान्यं स्पष्टयत ।

61. रसादीनाम् आनन्त्यम् विवृणुत ।

62. शब्दशक्त्युद्भवध्वनिलक्षणं विलिख्य (6)
सोदाहरणं स्पष्टयत ।

63. समर्पकत्वं काव्यस्य यत्तु सर्वान् रसान् प्रति । ... इति कारिकां पूरयित्वा व्याख्या कार्या ।

64. ध्वन्यात्मभूते शृङ्गारे यमकादिनिबन्धनम् ।
शक्तावपि प्रमादित्वं विप्रलम्भे विशेषतः ॥
कारिकेयं व्याख्येया ।

65. प्रधानेऽन्यत्र वाक्यार्थे यत्राङ्गं तु रसादयः ।
काव्ये तस्मिन्नलङ्कारो रसादिरिति मे मतिः ॥
कारिकेयं व्याख्यायताम् ।

66. आनन्दवर्धनस्य व्यक्तित्वं कृतित्वञ्च लिखत ।

67. ध्वन्यालोकस्य द्वितीय-उद्योतस्य सारांशो लेख्यः ।

68. 'ध्वन्यालोकः' इति ग्रन्थस्य महत्तां प्रतिपादयत । (19)